T084 TKL 2 (58) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 38-Mười Thiện

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 60
GIAÛI THÍCH PHAÅM BA MÖÔI TAÙM: MÖÔØI THIEÄN

KINH: Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Kieàu-thi-ca! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân daïy chuùng sanh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà haønh Möôøi thieän ñaïo, yù oâng nghó sao? Do nhaân duyeân aáy, ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñem cho ngöôøi khaùc khieán ñoïc tuïng, giaûng noùi, ñöôïc phöôùc nhieàu hôn. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù noùi roäng caùc phaùp voâ laäu. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân hoïc töø trong ñoù, ñaõ hoïc, nay hoïc, seõ hoïc; ñöôïc vaøo trong chaùnh phaùp vò, ñaõ vaøo, nay vaøo, seõ vaøo; ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn quaû, ñaõ ñöôïc, nay ñöôïc, seõ ñöôïc, cho ñeán ñöôïc A-la-haùn quaû. Caàu Bích-chi Phaät ñaïo cuõng nhö vaäy. Caùc Boà-taùt ma-ha- taùt caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñöôïc vaøo trong chaùnh phaùp vò, ñaõ vaøo, nay vaøo, seõ vaøo; ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng haùnh giaùc, ñaõ ñöôïc, nay ñöôïc, seõ ñöôïc. Kieàu-thi-ca! Nhöõng gì laø phaùp voâ laäu? Ñoù laø Boán nieäm xöù cho ñeán Taùm Thaùnh ñaïo phaàn, Boán Thaùnh ñeá, noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, Möôøi löïc Phaät, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân hoïc phaùp aáy ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñaõ ñöôïc, nay ñöôïc, seõ ñöôïc. Kieàu-thi-ca! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân daïy moät ngöôøi kh- ieán cho ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc ñöùc hôn daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà haønh Möôøi thieän ñaïo. Vì sao? Kieàu-thi-ca! Vì daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà haønh Möôøi thieän ñaïo khoâng lìa khoûi khoå ñòa nguïc, suùc sinh, ngaõ quyû. Kieàu-thi-ca! Daïy moät ngöôøi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 717

chöùng ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn thì lìa khoûi ba ñöôøng aùc, cho ñeán ñöôïc quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät cuõng nhö vaäy. Kieàu-thi-ca! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà, ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la- haùn, Bích-chi Phaät ñaïo, khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân daïy moät ngöôøi khieán chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc ñöôïc phöôùc nhieàu. Vì sao? Kieàu-thi-ca! Vì nhaân nôi Boà-taùt neân sinh ra Tu- ñaø-hoaøn, cho ñeán A-la-haùn, Bích-chi Phaät; vì nhaân nôi Boà-taùt neân sinh ra chö Phaät. Kieàu-thi-ca! Do nhaân duyeân aáy neân bieát thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc, khieán cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, giaûng noùi ñöôïc phöôùc raát nhieàu. Vì sao? Vì trong Baùt- nhaõ Ba-la-maät aáy coù noùi roäng veà caùc phaùp laønh. Hoïc trong phaùp laønh aáy beøn xuaát sinh doøng lôùn Saùt-lôïi, doøng lôùn Baø-la-moân, ñaïi gia cö só, trôøi Töù thieân vöông, cho ñeán trôøi Phi höõu töôûng phi voâ töôûng; beøn coù Boán nieäm xöù cho ñeán Trí nhaát thieát chuûng; beøn coù Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la- haùn, Bích-chi Phaät; beøn coù chö Phaät. Kieàu-thi-ca! Khoâng keå ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà, neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân daïy chuùng sinh trong theá giôùi boán chaâu thieân haï haønh Möôøi thieän ñaïo, yù oâng nghó sao? Do nhaân duyeân aáy ngöôøi ñoù ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc, baûo cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, giaûng noùi ñöôïc phöôùc nhieàu. Ngoaøi ra nhö treân ñaõ noùi. Kieàu-thi-ca! Khoâng keå chuùng sinh trong theá giôùi boán chaâu thieân haï, neáu daïy chuùng sinh trong tieåu thieân theá giôùi haønh möôøi thieän ñaïo cuõng nhö vaäy. Kieàu-thi-ca! Khoâng keå chuùng sinh trong tieåu thieân theá giôùi, neáu daïy chuùng sinh trong hai ngaøn trung theá giôùi, baûo haønh Möôøi thieän ñaïo, vaø neáu laïi coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba- la-maät cho ngöôøi khaùc, baûo cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, thì ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc nhieàu. Ngoaøi ra nhö treân ñaõ noùi. Kieàu-thi-ca! Khoâng keå chuùng sinh trong hai ngaøn trung theá giôùi, neáu daïy chuùng sinh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, baûo haønh möôøi thieän ñaïo, vaø neáu laïi coù ngöôøi cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc, baûo cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, thì ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 718

Kieàu-thi-ca! Khoâng keå chuùng sinh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, neáu daïy chuùng sinh trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, baûo haønh Möôøi thieän ñaïo, vaø neáu laïi coù ngöôøi cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la- maät cho ngöôøi khaùc, baûo cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, thì phöôùc aáy nhieàu. Ngoaøi ra nhö treân noùi. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Coù ngöôøi daïy chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà, baûo an truù Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc, Naêm thaàn thoâng, yù oâng nghó sao? Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy ñöôïc phöôùc

ñöùc nhieàu chaêng? Thích-ñeà-hoaøn nhôn thöa: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba la maät cho ngöôøi khaùc, baûo cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, ñöôïc phöôùc nhieàu. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù noùi veà caùc phaùp laønh. Ngoaøi ra nhö treân noùi. Kieàu-thi-ca! Khoâng keå chuùng sinh coõi Dieâm-phuø-ñeà, laïi khoâng keå chuùng sinh trong theá giôùi boán chaâu thieân haï, chuùng sinh trong tieåu thieân theá giôùi, chuùng sinh trong hai ngaøn trung theá giôùi, chuùng sinh trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Kieàu-thi-ca! Neáu coù ngöôøi daïy chuùng sinh trong möôøi phöông theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, baûo an truù Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc, Naêm thaàn thoâng, yù oâng nghó sao? Ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc, baûo cheùp, caát giöõ, ñoïc tuïng, ñöôïc phöôùc nhieàu. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù noùi roäng veà caùc phaùp laønh. Ngoaøi ra nhö treân noùi. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, caát giöõ, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng, phöôùc ñöùc ngöôøi aáy hôn daïy ngöôøi chuùng sanh toaøn coõi Dieâm-phuø-ñeà haønh Möôøi thieän ñaïo, an truù Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc, Naêm thaàn thoâng. Nhôù nghó ñuùng laø thoï trì, thaân caän Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ñeán nhôù nghó ñuùng, khoâng vôùi hai phaùp, khoâng vôùi chaúng hai phaùp. Thoï trì, thaân caän Thieàn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Thí Ba-la-maät cho ñeán nhôù nghó ñuùng khoâng vôùi hai phaùp, khoâng vôùi chaúng hai phaùp. Vì Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhôù nghó ñuùng, noäi khoâng cho ñeán Trí nhaát thieát chuûng khoâng vôùi hai phaùp, khoâng vôùi chaúng hai phaùp.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 719

Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Hoaëc coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân duøng nhieàu nhaân duyeân dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò phaân bieät laøm cho ngöôøi khaùc deã hieåu. Kieàu-thi-ca! Theá naøo laø nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Kieàu-thi-ca! Nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chaúng phaûi quaùn vôùi hai töôùng, chaúng phaûi quaùn vôùi chaúng hai töôùng, chaúng phaûi coù töôùng chaúng phaûi khoâng coù töôùng, chaúng vaøo chaúng ra, chaúng taêng chaúng giaûm, chaúng nhô chaúng saïch, chaúng sinh chaúng dieät, chaúng laáy chaúng boû, chaúng truï chaúng khoâng truï, chaúng thaät chaúng hö, chaúng hôïp chaúng taùn, chaúng ñaém chaúng phaûi khoâng ñaém, chaúng nhaân chaúng phaûi khoâng nhaân, chaúng phaùp chaúng phaûi khoâng phaùp, chaúng nhö chaúng phaûi khoâng nhö, chaúng thaät teá chaúng phaûi khoâng thaät teá. Kieàu-thi-ca! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân laáy nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, duøng caùc nhaân duyeân dieãn noùi, khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi khaùc deã hieåu, thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu hôn ngöôøi töï thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thaân caän, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân töï thoï trì Baùt- nhaõ Ba-la-maät, thaân caän, ñoïc tuïng, giaûng

noùi, nhôù nghó ñuùng, duøng caùc nhaân duyeân dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi khaùc deã hieåu, thì thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu! Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, neân nhö vaäy dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu. Phaät daïy Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Ñuùng vaäy, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy neân nhö vaäy dieãn noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu. Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, dieãn noùi nghóa Baùt- nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu nhö vaäy, ñöôïc voâ löôïng, voâ bieân, voâ soá phöôùc ñöùc. Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, cuùng döôøng möôøi phöông voâ löôïng voâ soá chö Phaät ñeán suoát ñôøi, tuøy choã nhu caàu, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa, cho ñeán phan loïng cuùng döôøng, vaø laïi coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, duøng caùc nhaân duyeân dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät, laøm cho ngöôøi khaùc deã hieåu, thì thieän nam töû, thieän nöõ nhaân naøy ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu. Vì sao? Vì chö Phaät quaù khöù, vò lai, hieän taïi, ñeàu hoïc nôi Baùt-nhaõ Ba- la-maät aáy maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; ñaõ ñöôïc, nay

ñöôïc, seõ ñöôïc. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân tu, Thí Ba- la-maät trong voâ löôïng voâ bieân voâ soá kieáp khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân ñem nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, giaûng noùi. khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi khaùc deã hieåu, phöôùc naøy raát nhieàu, vì khoâng coù sôû ñaéc. Sao goïi laø coù sôû ñaéc? Kieàu-thi-ca! Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt vì coù sôû ñaéc neân boá thí, trong khi boá thí nghó raèng: Ta cho, kia nhaän, ñaây vaät thí, aáy goïi laø coù sôû ñaéc boá thí, khoâng ñöôïc Ba-la-maät; ta giöõ giôùi, ñaây laø giôùi, aáy goïi laø sôû ñaéc giôùi, khoâng ñöôïc Ba-la-maät; ta nhaãn nhuïc, nhaãn nhuïc vì ngöôøi kia, aáy goïi laø sôû ñaéc nhaãn nhuïc, khoâng ñöôïc Ba-la-maät; ta tinh taán, tinh taán vì vieäc aáy, aáy goïi laø sôû ñaéc tinh taán, khoâng ñöôïc Ba- la-maät; ta tu thieàn, phaùp tu laø thieàn, aáy goïi laø sôû ñaéc thieàn, khoâng ñöôïc Ba-la-maät; ta tu tueä, phaùp tu laø tueä, aáy goïi laø sôû ñaéc tueä, khoâng ñöôïc Ba-la-maät. Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân naøo tu nhö vaäy khoâng ñöôïc ñaày ñuû Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba- la-maät, Thieàn Ba-la-maät vaø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt ma- ha-taùt laøm sao ñaày ñuû Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Boà-taùt ma-ha-taùt khi boá thí khoâng thuû ñaéc ngöôøi cho, khoâng thuû ñaéc ngöôøi nhaän, khoâng thuû ñaéc vaät cho, ngöôøi aáy ñöôïc ñaày ñuû Thí Ba-la-maät cho ñeán khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng thuû ñaéc trí, khoâng thuû ñaéc trí ñöôïc tu, ngöôøi aáy ñöôïc ñaày ñuû Baùt- nhaõ Ba-la-maät. Kieàu-thi-ca! AÁy laø Boà-taùt ma-ha-taùt ñaày ñuû Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö

vaäy, neân vì ngöôøi khaùc maø dieãn noùi nghóa kia, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu. Tu Thieàn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Thí Ba-la-maät, neân dieãn noùi nghóa kia, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu. Vì sao? Kieàu-thi-ca! Vì ñôøi vò lai seõ coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân muoán noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät maø noùi töông tôï Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï aáy, bò maát chaùnh ñaïo. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân neân vì ngöôøi aáy dieãn noùi ñaày ñuû nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo

laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï? Phaät daïy: Coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù choã thuû ñaéc, aáy laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Nhö theá naøo laø thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù sôû ñaéc, aáy laø Baùt-nhaõ Ba-la- maät töông tôï? Phaät daïy: Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù sôû ñaéc ñaéc, goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï laø, noùi veà saéc voâ thöôøng, noùi raèng tu ñöôïc nhö vaäy laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Haønh giaû tìm saéc voâ thöôøng, aáy laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Noùi veà thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ thöôøng, noùi raèng tu ñöôïc nhö vaäy laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Haønh giaû tìm caàu thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ thöôøng aáy laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Noùi maét voâ thöôøng cho ñeán noùi yù voâ thöôøng, noùi saéc voâ thöôøng cho ñeán noùi phaùp voâ thöôøng, noùi nhaõn giôùi voâ thöôøng, saéc giôùi, nhaõn thöùc giôùi voâ thöôøng cho ñeán noùi yù giôùi, phaùp giôùi, yù thöùc giôùi voâ thöôøng, noùi ñòa chuûng (ñòa giôùi) voâ thöôøng, cho ñeán noùi thöùc chuûng voâ thöôøng, noùi nhaõn thöùc (nhaõn thöùc chuûng) voâ thöôøng, cho ñeán noùi yù thöùc thaân voâ thöôøng; noùi thoï do nhaõn xuùc voâ thöôøng cho ñeán noùi yù xuùc voâ thöôøng; noùi nhaõn vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh voâ thöôøng, cho ñeán noùi thoï do yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh voâ thöôøng. Roäng noùi nhö naêm uaån. Noùi saéc khoå, cho ñeán noùi thoï do yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh khoå; noùi saéc voâ ngaõ, cho ñeán noùi thoï do yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh voâ ngaõ, ñeàu noùi nhö naêm uaån. Haønh giaû khi tu Thí Ba-la-maät, vì noùi saéc voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ, cho ñeán noùi thoï do yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ. Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Tu Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc vì noùi laø voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ. Tu Boán nieäm xöù, vì noùi laø voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ, cho ñeán khi tu Trí nhaát thieát chuûng vì noùi laø voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ, daïy nhö vaäy. Ngöôøi tu ñöôïc nhö vaäy cho laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Kieàu-thi-ca! AÁy goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, ôû ñôøi vò lai noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï laø noùi raèng: Thieän nam töû, caùc oâng tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khi caùc oâng tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, seõ ñöôïc Sô ñòa cho ñeán seõ ñöôïc Ñòa thöù möôøi. Tu Thieàn

Ba-la-maät, cho ñeán tu Thí Ba- la-maät cuõng nhö vaäy. Haønh giaû do töông tôï coù sôû ñaéc, do toång töôùng tu

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 722

Baùt-nhaõ Ba-la-maät, aáy goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, muoán noùi Baùt- nhaõ Ba-la-maät maø noùi raèng: Thieän nam töû, caùc oâng tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät xong, seõ vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät; thì aáy goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Laïi nöõa, thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, vì ngöôøi caàu Phaät ñaïo maø noùi nhö vaày: Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, caùc oâng tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät roài vaøo Boà-taùt vò, ñöôïc voâ sinh nhaãn, ñöôïc voâ sinh nhaãn roài, beøn truù ôû Boà-taùt thaàn thoâng, töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät cuùng döôøng chö Phaät, cung kính, toân troïng, taùn thaùn. Noùi nhö vaäy, aáy goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, vì ngöôøi caàu Phaät ñaïo maø noùi nhö vaày: Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, caùc oâng hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng, seõ ñöôïc voâ löôïng voâ bieân voâ soá coâng ñöùc. Noùi nhö vaäy, aáy goïi laø Baùt-nhaõ Ba- la-maät töông tôï. Laïi nöõa, thieän nam töû, thieän nöõ nhaân vì ngöôøi caàu Phaät ñaïo maø noùi raèng: Nhö chö Phaät quaù khöù, vò lai, hieän taïi coù goác laønh coâng ñöùc, töø khi môùi phaùt taâm ñeán khi thaønh Phaät ñeàu taäp hôïp hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Noùi nhö vaäy, aáy goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la- maät töông tôï. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø thieän nam töû, thieän nöõ nhaân vì ngöôøi caàu Phaät ñaïo khoâng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï? Phaät daïy: Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân,vì ngöôøi caàu Phaät ñaïo maø noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät raèng: Naøy thieän nam töû, oâng tu haønh Baùt- nhaõBa-la-maät, chôù quaùn saéc voâ thöôøng. Vì sao? Vì saéc, töôùng cuûa saéc khoâng, taùnh saéc aáy chaúng phaûi phaùp, neáu chaúng phaûi phaùp töùc goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät; trong Baùt-nhaõBa-la-maät, saéc chaúng phaûi thöôøng, chaúng phaûi voâ thöôøng. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ, saéc coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng chi thöôøng, voâ thöôøng. Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân noùi nhö vaäy, aáy goïi laø khoâng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân vì ngöôøi caàu Phaät ñaïo noùi raèng: Thieän nam töû caùc oâng tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoái vôùi caùc phaùp chôù vöôït qua, chôù truï laïi. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaùp coù theå vöôït qua, coù theå truï laïi. Vì sao? Vì taát

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 723

caû phaùp töï taùnh khoâng, töï taùnh khoâng laø chaúng phaûi phaùp, neáu chaúng phaûi phaùp töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaùp coù theå vaøo coù theå ra, coù theå sinh coù theå dieät. Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy noùi nhö vaäy, aáy goïi laø khoâng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Noùi roäng nhö treân. Traùi vôùi noùi töông tôï laø khoâng noùi

Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, neân dieãn noùi nghóa Baùt- nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy. Neáu noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy, ñöôïc coâng ñöùc hôn ngöôøi tröôùc. LUAÄN: Luaän giaû noùi Phaät laïi muoán baèng cöûa khaùc laøm roõ Baùt-nhaõ Ba-la-maät hôn, neân hoûi Ñeá-thích raèng: Neáu coù ngöôøi daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà tu Möôøi thieän ñaïo, phöôùc aáy nhieàu khoâng? Nhö trong Kinh ñaõ noùi roäng, trong ñoù noùi nhaân duyeân: Sôû dó hôn laø vì Baùt- nhaõ Ba-la-maät roäng noùi caùc phaùp voâ laäu, thaønh ba thöøa ñaïo, vaøo Nieát- baøn, khoâng trôû laïi; coøn Möôøi thieän ñaïo chæ laø phaùp thieän höõu laäu, ñöôïc höôûng phöôùc laïc voâ thöôøng trong theá gian, roài trôû laïi chòu khoå, theá neân khoâng baèng. Laïi nöõa, tröôùc laø phaùp theá gian, sau laø phaùp xuaát theá gian; tröôùc laø phaùp sinh ra sinh töû, sau laø phaùp dieät sinh töû; tröôùc laø nhaân duyeân cuûa caùi vui voâ thöôøng, sau laø nhaân duyeân cuûa caùi vui thöôøng; tröôùc laø phaùp chung giöõa phaøm phu vaø Thaùnh nhaân, sau chæ laø phaùp cuûa Thaùnh nhaân. Coù caùc sai bieät nhö vaäy. Phaùp voâ laäu laø Ba möôi baûy phaåm, Möôøi taùm phaùp khoâng chung, cho ñeán voâ löôïng caùc Phaät phaùp. Muoán khieán vieäc aáy deã hieåu roõ raøng, neân laïi noùi nhaân duyeân raèng, daïy moät ngöôøi khieán ñöôïc quaû Tu-ñaø- hoaøn ñöôïc phöôùc ñöùc lôùn hôn daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà tu Möôøi thieän ñaïo; vì tuy tu Möôøi thieän ñaïo, vaãn chöa thoaùt khoûi ba ñöôøng döõ. Cho ñeán ñöôïc A-la-haùn, Bích-chi Phaät ñaïo cuõng nhö vaäy. Phaät laïi noùi thí duï: Neáu coù ngöôøi daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm- phuø-ñeà, khieán chöùng ñöôïc Thanh-vaên, Bích-chi Phaät ñaïo, khoâng baèng coù ngöôøi daïy moät ngöôøi khieán chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc nhieàu. Vì sao? Vì Tu-ñaø-hoaøn ñeán Bích-chi Phaät, ñeàu töø Boà-ñeà sinh. Trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, moãi moãi noùi nhaân duyeân veà Phaät ñaïo, theá neân cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi, hôn daïy Möôøi thieän ñaïo cho boán chaâu thieän haï, cho ñeán theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng. Laïi nöõa daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà cho ñeán ngöôøi trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, khieán tu Boán thieàn v.v... cho ñeán naêm

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 724

thaàn thoâng cuõng nhö vaäy. Chæ tu Boán thieàn laø ngöôøi ly duïc sai khaùc vôùi ngöôøi tu Möôøi thieän. Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi daïy ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà cho ñeán trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, khieán tu Möôøi thieän ñaïo, Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh voâ saéc, Naêm thaàn thoâng, khoâng baèng ngöôøi aáy thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng ñöôïc phöôùc nhieàu. Ñöôïc phöôùc nhieàu laø, treân laáy quyeån kinh Baùt-nhaõ cho ngöôøi, nay töï thöïc haønh Baùt-nhaõ, khaùc nhau. Tröôùc kia Möôøi thieän ñaïo cho ñeán Naêm thaàn thoâng noùi rieâng, nay hôïp laïi noùi. Hoûi: Côù sao khoâng giaûi thích thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi, maø chæ giaûi thích nhôù nghó ñuùng? Ñaùp: Thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi phöôùc ñöùc nhieàu, coøn nhôù nghó ñuùng coù ñuû caû hai vieäc laø phöôùc ñöùc vaø trí tueä; theá neân noùi rieâng. Nhö ngöôøi haùi coû thuoác, cho ñeán hoøa hôïp thuoác maø chöa uoáng,

beänh khoâng giaûm, uoáng môùi tröø beänh. Nhôù nghó ñuùng nhö uoáng thuoác tröø beänh. Theá neân chæ giaûi thích nhôù nghó ñuùng. Töôùng traïng nhôù nghó ñuùng laø, chaúng phaûi hai, chaúng phaûi chaúng hai tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Nghóa hai chaúng phaûi hai nhö tröôùc noùi. Ban ñaàu laáy vieäc cheùp quyeån kinh hôn xaù lôïi, ñoaïn giöõa laáy quyeån kinh Baùt-nhaõ cho ngöôøi, hôn daïy ngöôøi tu Möôøi thieän ñaïo cho ñeán Naêm thaàn thoâng, khieán ngöôøi thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi. Ñoái vôùi vieäc thoï trì, vieäc nhôù nghó ñuùng hôn. Nay chö Phaät thöôøng xoùt chuùng sinh giaûi thích nghóa kia laøm cho deã hieåu laïi hôn töï thöïc haønh nhôù nghó ñuùng. Khi aáy, Phaät muoán phaân bieät roäng phöôùc ñöùc, neân noùi: Neáu coù ngöôøi suoát ñôøi cuùng döôøng möôøi phöông Phaät, khoâng baèng giaûi noùi ng- hóa Baùt-nhaõ cho ngöôøi khaùc. Trong ñaây noùi nhaân duyeân hôn laø, ba ñôøi chö Phaät ñeàu hoïc Baùt-nhaõ, maø thaønh ñaïo Voâ thöôïng. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt tu saùu Ba-la-maät trong voâ löôïng kieáp, vì coù sôû ñaéc, neân khoâng baèng ngöôøi giaûi noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc. Coù sôû ñaéc laø, laáy taâm chaáp ngaõ thuû töôùng caùc phaùp. Phaät laïi muoán noùi chaùnh nghóa Baùt-nhaõ neân ñaùp Ñeá-thích: Boà-taùt khoâng coù sôû ñaéc tu Saùu Ba-la-maät thì ñöôïc ñaày ñuû, ñoù töùc laø chaùnh nghóa Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Coù ngöôøi trong ñôøi vò lai noùi Baùt-nhaõ töông tôï laø, ôû trong hoäi chuùng coù ngöôøi nghe noùi nhôù nghó ñuùng, suy nghó raèng: Theá naøo laø nhôù nghó sai? Theá neân noùi cho bieát töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Nhö ngöôøi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 725

bieát roõ laø ñaïo phi ñaïo, neân boû phi ñaïo haønh chaùnh ñaïo. Laïi nöõa, vì thöông xoùt chuùng sinh ñôøi vò lai khoâng gaëp Phaät vaø caùc ñaïi Boà-taùt, chæ gaëp kinh saùch, nhôù nghó taø, neân theo ñoù chaáp ñaém aâm thanh, noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï. Töông tôï laø, danh töï ngöõ ngoân ñoàng maø taâm vaø nghóa khaùc. Nhö ñem taâm chaáp tröôùc thuû töôùng noùi naêm uaån v.v... voâ thöôøng, cho ñeán khoâng sinh khoâng dieät, ñoù laø Baùt-nhaõ töông tôï. Neáu khoâng ñem taâm chaáp tröôùc, khoâng chaáp thuû töôùng noùi naêm uaån voâ thöôøng, chæ vì ñeå phaù ñieân ñaûo chaáp thöôøng neân khoâng chaáp voâ thöôøng, nhö vaäy laø Baùt-nhaõ chaân thaät. Ngöôøi thuyeát phaùp naøy, daïy boû Baùt-nhaõ Ba-la-maät töông tôï maø tu taäp Baùt-nhaõ chaân thaät; aáy goïi laø noùi chaùnh nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, coâng ñöùc hôn tröôùc. KINH: Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Ñoái vôùi chuùng sinh trong coõi Dieâm- phuø-ñeà ñeàu daïy khieán ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, yù oâng nghó sao? Ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân baèng moãi moãi caùch dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi deã hieåu, noùi nhö vaày: Thieän nam töû, oâng ñeán laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, sieâng hoïc, tuïng noùi, nhôù nghó ñuùng vaø thöïc haønh nhö trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xuaát sinh Tu-ñaø-hoaøn. Kieàu-thi-ca! Khoâng keå chuùng sinh trong coõi Dieâm-phuø-ñeà, laïi khoâng keå chuùng sinh trong boán chaâu thieân haï, tieåu thieân theá giôùi, hai ngaøn trung thieân theá giôùi, ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, neáu coù ngöôøi daïy

chuùng sinh trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng daïy taát caû khieán chöùng ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn. YÙ oâng nghó sao? Ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân baèng moãi moãi caùch dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò phaân bieät laøm cho ngöôøi deã hieåu, noùi nhö vaày: Thieän nam töû, oâng ñeán laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, sieâng ñoïc, tuïng noùi, nhôù nghó ñuùng, thöïc haønh nhö trong Baùt- nhaõ Ba-la-maät noùi. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xuaát sinh Tu-ñaø-hoaøn. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, daïy ngöôøi trong coõi Dieâm-phuø-ñeà khieán ñöôïc Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-

haùn, yù oâng nghó sao? Ngöôøi aáy ñöôïc nhieàu phöôùc chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, baèng moãi moãi caùch dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi deã hieåu, noùi nhö vaày: OÂng ñeán ñaây, thieän nam töû! Haõy laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, sieâng ñoïc, tuïng noùi, nhôù nghó ñuùng, thöïc haønh nhö trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xuaát sinh Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn. Cho ñeán daïy chuùng sinh trong theá giôùi möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân daïy chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà khieán ñöôïc Bích-chi Phaät ñaïo, yù oâng nghó sao? Ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân baèng moãi moãi caùch dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät, laøm cho ngöôøi deã hieåu, noùi nhö vaày: OÂng haõy ñeán laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, sieâng ñoïc, tuïng noùi, nhôù nghó ñuùng, thöïc haønh nhö trong Baùt-nhaõ Ba-la- maät noùi. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xuaát sinh caùc Bích- chi Phaät ñaïo, daïy chuùng sinh trong boán chaâu thieân haï, cho ñeán trong theá giôùi möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, daïy chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà, khieán phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, yù oâng nghó sao? Ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân duøng nhieàu caùch dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi deã hieåu, noùi nhö vaày: OÂng haõy hoïc theo Baùt-nhaõ Ba-la-maät seõ ñöôïc Nhaát thieát trí, oâng neáu ñöôïc Nhaát thieát trí, oâng beøn ñöôïc tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät taêng ích ñaày ñuû; neáu ñöôïc tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät taêng ích ñaày ñuû, oâng seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Kieàu-thi-ca! Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh caùc Boà-taùt ma-ha-taùt môùi phaùt taâm, cho ñeán daïy chuùng sinh trong theá giôùi möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, daïy chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà, khieán an truï ñòa vò baát thoái chuyeån, yù oâng nghó sao? Ngöôøi aáy phöôùc ñöùc

nhieàu chaêng? Ñaùp: Raát nhieàu, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Khoâng baèng thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, duøng moãi moãi

caùch dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khai thò, phaân bieät laøm cho ngöôøi deã hieåu, noùi nhö vaày: “Thieän nam töû! OÂng haõy ñeán laõnh thoï Baùt- nhaõ Ba-la-maät cho ñeán thöïc haønh nhö trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi, oâng beøn ñöôïc Nhaát thieát trí, ñöôïc Nhaát thieát trí roài, cho ñeán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh caùc Boà-taùt ma-ha-taùt an truù ñòa vò baát thoái chuyeån”, cho ñeán daïy chuùng sinh trong theá giôùi möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà phaùt taâm caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neáu laïi coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc hieåu, khai thò phaân bieät, noùi nhö vaày: “Thieän nam töû! OÂng haõy ñeán laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ñeán thöïc haønh nhö trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi, hoïc xong, oâng seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc”, laïi coù ngöôøi dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho moät vò Boà-taùt an truù ñòa vò baát thoái chuyeån, khai thò phaân bieät, noùi nhö vaày: “Thieän nam töû! OÂng haõy laõnh thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cho ñeán thöïc haønh nhö trong Baùt-nhaõ Ba- la-maät noùi, hoïc xong, oâng seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc”; thì thieän nam töû naøy ñöôïc coâng ñöùc raát nhieàu. Cho ñeán daïy chuùng sinh trong theá giôùi möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Neáu coù chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø- ñeà ñeàu ñöôïc ñòa vò baát thoái chuyeån Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, laïi coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc, trong soá ñoù coù moät Boà-taùt muoán mau chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân dieãn giaûi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho vò Boà-taùt aáy thì ngöôøi naøy coù coâng ñöùc raát nhieàu, cho ñeán daïy chuùng sinh trong theá giôùi möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng nhö vaäy. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt ma-ha-taùt nhö vaäy laø vò chuyeån gaàn ñeán chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhö vaäy haõy neân trieån chuyeån giaùo giôùi giaùo thoï tu Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân giaùo thoï noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, Boán nieäm xöù cho ñeán Taùm Thaùnh ñaïo phaàn, Möôøi löïc Phaät, Boán ñieàu khoâng sôï, Boán trí voâ ngaïi, Möôøi taùm phaùp khoâng chung, cuõng neân cuùng döôøng y phuïc, ngoïa cuï, aåm thöïc, thuoác thang, theo choã caàn duøng. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân naøy phaùp thí, taøi thí cuùng döôøng vò Boà-taùt aáy, ñöôïc coâng ñöùc hôn ngöôøi tröôùc. Vì sao? Baïch Theá Toân! Vì

Boà-taùt ma-ha-taùt aáy mau ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Baáy giôø Tueä maïng Tu-boà-ñeà noùi vôùi Thích-ñeà-hoaøn nhôn raèng: Laønh thay, laønh thay! Kieàu-thi-ca! OÂng vì Thaùnh ñeä töû maø an uûi caùc Boà-taùt ma-ha-taùt, vì Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc neân ñem phaùp thí, taøi thí laøm lôïi ích, leõ neân nhö vaäy. Vì sao? Vì töø trong Boà-taùt xuaát sinh Thaùnh chuùng cuûa chö Phaät. Neáu Boà-taùt khoâng phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì Boà-taùt aáy khoâng theå hoïc Saùu Ba-la-maät cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, neáu khoâng hoïc Saùu Ba-la-maät cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung thì khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neáu khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thôøi khoâng coù Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. Kieàu-thi-ca! Vì vaäy, caùc Boà-taùt ma-ha-taùt khi hoïc Saùu Ba-la-maät cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung thì ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc neân döùt ñòa nguïc, suùc sinh, ngaõ quyû ñaïo, theá gian beøn coù doøng lôùn Saùt-lôïi, doøng lôùn Baø-la-moân, ñaïi gia cö só, trôøi Töù thieân vöông, cho ñeán trôøi Phi höõu töôûng Phi voâ töôûng; beøn coù Boá thí, Trì giôùi, Nhaãn nhuïc, Tinh taán, Thieàn ñònh, Baùt-nhaõ Ba-la-maät; coù noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung xuaát hieän ôû ñôøi. Thanh-vaên, Bích-chi Phaät thöøa, Phaät thöøa ñeàu xuaát hieän ôû ñôøi. LUAÄN: Luaän giaû noùi: Giaùo hoùa ngöôøi trong coõi Dieâm-phuø-ñeà cho ñeán trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng khieán ñöôïc Thanh-vaên, Bích-chi Phaät ñaïo khoâng baèng dieãn noùi nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc. Trong ñaây noùi nhaân duyeân raèng: Vì caùc baäc Thaùnh hieàn ñeàu töø Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh. Nhoû khoâng baèng laø, ñaïi Boà-taùt, Bích-chi Phaät, A-la-haùn; caøng khoâng baèng nöûa laø A-na-haøm, Tö-ñaø-haøm, Tu-ñaø-hoaøn. AÙi nieäm cuùng döôøng ngöôøi bieát thaät töôùng caùc phaùp laø caùc vua Trôøi, vua ngöôøi, vaø nhöõng ngöôøi phöôùc ñöùc trong theá gian. Vì theá neân thöôøng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh caùc Hieàn thaùnh, doøng lôùn Saùt-lôïi cho ñeán heát thaûy caùc trôøi. Laïi nöõa, giaùo hoaù ngöôøi trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà cho ñeán trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, phaùt taâm Voâ thöôïng ñaïo cho ñeán an truù ñòa vò baát thoái chuyeån, khoâng baèng giaûi noùi chaùnh nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi. Hoûi: Treân noùi phaùp phaøm phu, phaùp Nhò thöøa khoâng baèng thì coù theå ñöôïc, nay noùi giaùo hoùa ngöôøi phaùt taâm Voâ thöôïng ñaïo ñaït ñöôïc ñòa vò baát thoái chuyeån laø vieäc Phaät ñaïo, côù sao khoâng baèng?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 60 729

Ñaùp: Noùi chaùnh nghóa Baùt-nhaõ coù hai haïng: 1. Haïng Boà-taùt coøn mang nhuïc thaân sinh töû. 2. Haïng Boà-taùt mang phaùp taùnh sinh thaân, khoâng sinh khoâng töû. Ñoái vôùi Boà-taùt naøy chæ caàn noùi vieäc vöôït quaù vieäc cuûa Boà-taùt ôû ñòa vò baát thoái chuyeån laø vieäc giaùo hoùa chuùng sinh, tònh coõi nöôùc Phaät, phaân bieät taâm haïnh nghieäp nhaân duyeân cuûa heát thaûy chuùng sinh trong ba ñôøi voâ löôïng kieáp, phaân bieät caùc theá giôùi thaønh hoaïi kieáp soá

nhieàu ít, coù taâm ñaïi töø ñaïi bi, Nhaát thieát trí, coù voâ löôïng caùc Phaät phaùp. Vì haïng ngöôøi naøy maø noùi phaùp, hôn giaùo hoùa chuùng sinh trong coõi Dieâm-phuø-ñeà cho ñeán trong theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, khieán hoï phaùt taâm. Laïi ñaït ñeán ñòa vò baát thoái chuyeån, töø ñòa vò baát thoái chuyeån trôû leân ñeán Phaät ñaïo, trung gian coøn coù moät haïng ngöôøi gaàn Phaät ñaïo muoán mau thaønh Phaät, giaùo hoùa cho haïng ngöôøi naøy veà chaùnh nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phöôùc kia raát nhieàu. Vì sao? Vì ruoäng phöôùc lôùn neân phöôùc ñöùc cuõng lôùn. Thí nhö cuùng döôøng taát caû Thaùnh nhaân cho ñeán Boà-taùt saép ngoài ñaïo traøng trong möôøi phöông theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng, khoâng baèng cuùng döôøng moät ñöùc Phaät. Ví nhö phaïm ñeán moät thaùi töû ñaéc toäi naëng hôn phaïm ñeán heát thaûy ngöôøi; neáu cuùng döôøng thaùi töû thì coù aân hôn cuùng döôøng heát thaûy phaøm phu. Neáu phaïm ñeán quoác vöông ñaéc toäi naëng hôn phaïm ñeán thaùi töû. Neáu cuùng döôøng quoác vöông hôn cuùng döôøng thaùi töû. Nhö vaäy, giaùo hoùa cuùng döôøng cho vò Boà-taùt gaàn thaønh Phaät coâng ñöùc hôn söï cuùng döôøng giaùo hoùa cho Boà-taùt ôû ñòa vò baát thoái chuyeån nhieàu nhö caùt soâng Haèng. Vì sao? Vì ruoäng phöôùc thaâm haäu, vieäc aáy coù theå laøm cho chuùng sinh taêng tröôûng. Baáy giôø, Ñeá-thích roõ bieát phaùp aáy coù söùc lôùn, neân baïch Phaät raèng: Ñoái vôùi Boà-taùt chuyeån daàn gaàn ñeán Voâ thöôïng ñaïo, nhö vaäy neân giaùo hoùa cuùng döôøng, coâng ñöùc chuyeån daàn nhieàu hôn. Baáy giôø, Tu-boà-ñeà taùn thaùn Ñeá-thích raèng: Laønh thay, laønh thay! OÂng coù theå an uûi khuyeán taán caùc Boà-taùt, vì Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø duøng taøi, phaùp boá thí. Taøi thí laø cuùng döôøng côm aùo v.v..., phaùp thí laø daïy Saùu Ba-la-maät v.v... Ñeá-thích ñaéc ñaïo neân goïi laø Thaùnh ñeä töû. Phaùp cuûa Thaùnh ñeä töû laø phaûi an uûy khuyeán taán caùc Boà-taùt. Trong ñaây noùi nhaân duyeân raèng: Caùc Thaùnh chuùng aáy ñeàu töø trong Boà-taùt xuaát sinh. Vì sao? Vì neáu Boà-taùt khoâng thöïc haønh Saùu Ba-la-maät, khoâng thaønh Voâ thöôïng ñaïo, thì khoâng coù Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Bích-chi phaät. Do nhaân duyeân cuûa Boà-taùt neân coù Möôøi thieän ñaïo, cho ñeán voâ löôïng Phaät phaùp xuaát hieän ôû ñôøi. Theá neân ba aùc ñaïo bò döùt, vaø coù doøng lôùn Saùt-lôïi, cho ñeán coù chö Phaät xuaát

hieän ôû ñôøi. Theá neân Boà-taùt giaûi noùi chaùnh nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, daïy cho ngöôøi gaàn thaønh Phaät, phöôùc ñöùc raát lôùn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.